

UCHWAŁA NR 284/XXXIX/18

RADY POWIATU W OTWOCKU
z dnia 11 września 2018 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Otwockim na lata 2018 - 2020”**

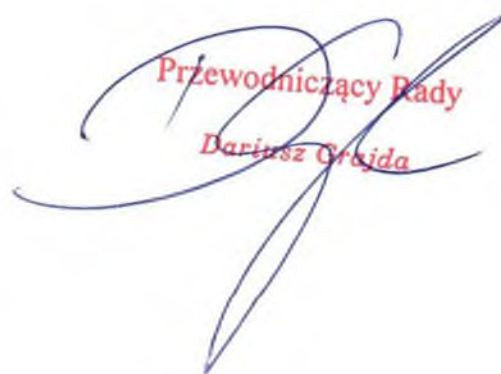
Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 995 z późn. zm.) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Otwockim na lata 2018 - 2020”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz wywieszenie na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Otwocku.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

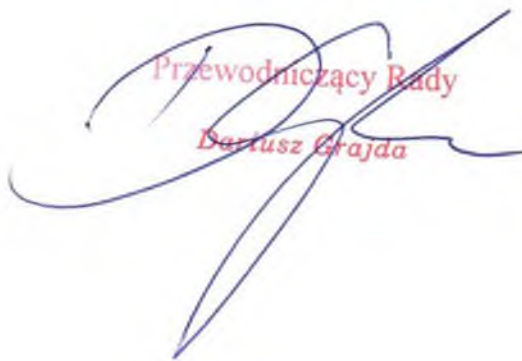

Przewodniczący Rady
Dariusz Grójda

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy m. in. opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących pieczy zastępczej, zawierających m. in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Przyjęcie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Otwockim na lata 2018 - 2020” zakłada zapewnienie dziecku pozbawionego opieki rodziców prawa do stabilnego środowiska rodzinnego poprzez umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej, a w szczególnych przypadkach w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zakłada się, że realizacja Programu umożliwi ograniczenie umieszczania dzieci w placówce opiekuńczo - wychowawczej w kilkuletniej perspektywie oraz zwiększy zasoby Powiatu Otwockiego w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej.

Przewodniczący Rady
Dariusz Grajda

Załącznik
do uchwały Nr 284/XXXIX/18
Rady Powiatu w Otwocku
z dnia 11 września 2018 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE OTWOCKI
NA LATA 2018 – 2020**

Wstęp

W myśl obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizowania pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Zgodnie z niniejszą ustawą zadaniem samorządu powiatu jest organizacja pieczy zastępczej zaś samorządu gminnego praca z rodziną dziecka.

Zadania powiatu zostały podzielone na zadania własne oraz zadania zlecone.

Do zadań własnych powiatu należy:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego;
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - grup wsparcia,
 - specjalistycznego poradnictwa;
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

- prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- prowadzenie rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;
- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- finansowanie:
 - świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu;
 - pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego
 - szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o postaniu zaległości rodzica z tytułu za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi;
- finansowanie pobytu w pieczy zastępczej małoletnich cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- finansowanie dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z Zarządzeniem nr 1/2012 Starosty Otwockiego z dnia 03.12.2012 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku zostało wyznaczone na Organizatora Pieczy Zastępczej w Powiecie Otwockim.

Jak wspomniano powyżej, jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Otwockim na lata 2018 - 2020, zwany dalej Programem jest po części kontynuacją realizacji celów, które zostały określone w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu na lata 2015 - 2017, przyjęty Uchwałą nr 46/V/15 Rady Powiatu z dnia 7 maja 2015 r.

Założenia Programu odnoszą się do rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz osób usamodzielniających się po opuszczeniu pieczy, zaś jego istotą jest wyznaczenie priorytetów oraz działań mających na celu rozwój pieczy zastępczej w Powiecie Otwockim.

Głównym realizatorem Programu, podobnie jak w latach ubiegłych będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku we współpracy z organami realizującymi zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Piecz zastępcza

Piecz zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Ustawodawca dokonał podziału pieczy na formę rodzinną i instytucjonalną.

Rodzinną pieczę zastępczą stanowią:

rodziny zastępcze spokrewnione, które tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący/będąca krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

rodziny zastępcze niezawodowe, które tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący/a krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

rodziny zastępcze zawodowe, wśród których wyróżniamy:

zawodowe pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej);

zawodowe specjalistyczne – rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi;

rodzinny dom dziecka – tworzony jest przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim, sprawujących/ą opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

Instytucjonalna piecza zastępcza to system pieczy zastępczej sprawowany w formie placówek opiekuńczo – wychowawczych:

typu rodzinnego – zapewniające opiekę dzieciom w różnym wieku, w tym dorastającym i usamodzielniającym się, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;

typu interwencyjnego – zapewniające doraźną opiekę nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki (pobyt w takiej placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w pieczy zastępczej; w sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze);

typu socjalizacyjnego – zapewniające całodobową opiekę i wychowanie nad dziećmi powyżej 10 roku życia, których powrót do domu nie jest możliwy (w sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze);

typu specjalistycznego – terapeutycznego – zapewniające opiekę nad dziećmi powyżej 10 roku życia o indywidualnych potrzebach w tym: posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności; dziećmi wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii oraz wymagającymi wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych, (w sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze.

Charakterystyka pieczy zastępczej w Powiecie Otwockim

W przypadku, gdy rodzina nie wypełnia podstawowych funkcji wobec swoich najmłodszych członków, dziecko zostaje umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej w pieczy zastępczej.

1. Rodzinna Piecza Zastępcza w Powiecie Otwockim

Na dzień 31.12.2017 r. w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Otwockiego przebywało łącznie 82 dzieci, z tego 48 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 34 w rodzinach zastępczych niezawodowych.

Jedną z ważniejszych funkcji rodziny zastępczej jest zaspokojenie potrzeb dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych. Na dzień 31.12.2017 r. na terenie Powiatu Otwockiego funkcjonowało 38 rodzin zastępczych spokrewnionych oraz 27 rodzin zastępczych niezawodowych.

Dzieci, które zostały umieszczane w pieczy zastępczej w większości przypadków doznawały od rodziców biologicznych wszelkiego rodzaju zaniedbań, przemocy, były świadkami nadużywania alkoholu oraz pogłębiających się różnego rodzaju dysfunkcji.

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej - stan na dzień 31.12.2017 r.

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na skutek:	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych:	
	spokrewnionych	niezawodowych
przemocy	2	0
sieroctwa	1	3
półsieroctwa	1	4
uzależnienie rodziców	22	18
bezradność w sprawach opiekuńczo –	4	1

wychowawczych		
niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	2	1
pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	1	0
inne	16	6
dziecko cudzoziemskie	0	1

Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej: stan na dzień 31.12.2017 r.

Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych:	
	spokrewnionych	niezawodowych
poniżej 1 roku	0	0
od roku 1 do 3 lat	1	1
4 – 6 lat	4	4
7 – 13 lat	21	14
14 – 17 lat	20	14
18 – 24 lat	2	1

Okres przebywania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej: stan na dzień 31.12.2017 r.

Lp.	Typ rodzin zastępczych	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
1.	Rodziny zastępcze spokrewnione	0	0	3	9	5	31
2.	Rodziny zastępcze niezawodowe	0	4	0	5	4	21

Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej – stan na dzień 31.12.2017 r.

Umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej odbywa się na podstawie stosownego postanowienia sądu. W 2017 r. postanowieniem sądu ustanowionych zostało:

3 rodziny zastępcze spokrewnione dla 3 dzieci;

5 rodzin zastępczych niezawodowych dla 8 dzieci;

1 dziecko stosownym postanowieniem sądu zostało umieszczone w dotychczasowej funkcjonującej rodzinie zastępczej.

Ponadto, 1 rodzina zastępcza z 1 dzieckiem przeprowadziła się z tereny innego powiatu.

Łącznie w 2017 r. do rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Otwockiego napłynęło 13 dzieci.

Odływ dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej – stan na dzień 31.12.2017 r.

Przyczyną odpływu dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej m.in. może być:

- powrót dziecka do rodziny naturalnej;
- umieszczenie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- przysposobienie dziecka;
- osiągnięcie przez dziecko 18 roku życia.

W 2017 r. z rodzinnej pieczy zastępczej odpłynęło:

4 dzieci powróciło do rodziny naturalnej z tego:

- 3 dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych;
- 1 dziecko z rodziny zastępczej niezawodowej ;

2 dzieci zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej, z tego:

- 1 dziecko z rodziny zastępczej spokrewnionej;
- 1 dziecko z rodziny zastępczej niezawodowej;

3 dzieci z 3 rodzin zastępczych niezawodowych zostało przysposobione.

Natomiast, 12 dzieci osiągnęło 18 r. ż. i opuściło rodziny zastępcze z tego:

- 7 dzieci z rodzin zastępczych spokrewnionych;
- 4 dzieci z rodzin zastępczych niezawodowych;
- 1 dziecko z rodziny zastępczej zawodowej.

Z uwagi na traumatyczne przeżycia dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych, zaniedbania opiekuńcze, wychowawcze oraz zdrowotne, rodzinom zastępczym jak i umieszczonym w nich dzieciom konieczne jest udzielenie profesjonalnego wsparcia i pomocy. Jedną z form pracy jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej w konsultacji ze specjalistami - psychologiem, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, szkołą, rodzicem biologicznym, przedstawicielem ośrodka adopcyjnego z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka. Ponadto, wachlarz usług na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej stanowią:

- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Na dzień 31.12.2017 r. na terenie Powiatu Otwockiego zatrudnionych było 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy swoją opieką obejmowali 55 rodzin zastępczych;
- szkolenia dla kandydatów do sprawowania funkcji rodziny zastępczej. Szkolenie kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową prowadzone jest programem PRIDE Rodzinna Opieka Zastępcza. W oparciu o niniejszy program pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku prowadzą co najmniej jeden

cykl szkoleń w roku. W 2017 r. Programem PRIDE Rodzinna Opieka Zastępcza przeszkolono 8 osób;

- kwalifikowanie kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku PCPR w Otwocku prowadzą kwalifikację kandydatów zarówno pod względem spełniania przez nich wymogów formalnych jak i predyspozycji i motywacji do sprawowania funkcji rodziny zastępczej;
- szkolenia dla funkcjonujących rodzin zastępczych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku umożliwia rodzinom zastępczym uczestnictwo w szkoleniach podnoszących kompetencje wychowawcze oraz nabywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych w sprawowaniu opieki i wychowania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Corocznie rodziny zastępcze uczestniczą w co najmniej 2 cyklach szkoleń prowadzonych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku;
- zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy wolontariuszy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku realizuje to zadanie we współpracy z organizacjami pozarządowymi jak i podejmuje działania mające na celu pozyskanie wolontariuszy bezpośrednio;
- zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy. Rodziny zastępcze za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku mają dostęp do poradnictwa specjalistycznego świadczonego przez psychologów, terapeutę, pomoc prawną, mediatora, pedagoga;
- wypłata świadczeń pieniężnych na rzecz rodzin zastępczych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku, zgodnie z obowiązującymi przepisami wypłaca świadczenia:
 - na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej;
 - dodatek na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
 - świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny zastępczej;
 - na dofinansowanie kosztów wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania;
 - na utrzymanie lokalu mieszkalnego, które przysługuje rodzinie zastępczej niezawodowej lub dla prowadzącego rodzinny dom dziecka;

- na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem w rodzinach zastępczych zawodowych oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka
- na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki;
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lokalu mieszkalnego zajmowanego przez rodzinę zastępczą niezawodową lub rodzinny dom dziecka;
- świadczenia tytułem wydatków na wynagrodzenia osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

Obszary problemowe w rodzinnej pieczy zastępczej – wnioski

- Brak kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową oraz osób gotowych pełnić funkcję rodziny zastępczej zawodowej, przekłada się na wzrost liczby dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.
- Rozrasta się skala trudności opiekuńczo - wychowawczych oraz zaburzeń emocjonalnych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Wniosek:

Konieczne jest pozyskanie wystarczającej liczby kandydatów spełniających kryteria oraz posiadających motywację i predyspozycje do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej niezawodowej oraz rodziny zastępczej zawodowej, w szczególności mogących zapewnić opiekę dzieciom w wieku od 6 do 10 roku życia.

Konieczne jest podejmowanie działań służących podnoszeniu jakości i umiejętności opiekuńczo wychowawczych przez rodziny zastępcze opiekunów zastępczych, jak również podnoszenie kompetencji osób współpracujących z rodzinami zastępczymi.

2. Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Otwockim

Instytucjonalna piecza zastępcza funkcjonująca na terenie Powiatu Otwockiego składała się z placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego Domy dla Dzieci w Otwocku, 1 placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego tj. Rodzinnych Domów Dziecka w Podbieli oraz placówki wsparcia dziennego tj. Ogniska Wychowawczego „Świder” im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Otwocku.

Domy dla Dzieci w Otwocku

Placówka opiekuńczo – wychowawcza Domy dla Dzieci w Otwocku została utworzona z dniem 1 października 2012 r, na podstawie uchwały Nr 181/XX/12 Rady Powiatu w Otwocku z dnia 28 czerwca 2012 r.

Jest to placówka typu socjalizacyjnego przeznaczona dla 42 wychowanków.

W skład placówki wchodzi 3 Domy w Otwocku: przy ul. Ujejskiego 14, przy ul. Prądyńskiego 1 i przy ul. Cieszyńskiej 9.

Na dzień 31.12.2017 r. w placówce opiekuńczo – wychowawczej Domy dla Dzieci w Otwocku przebywało 40 dzieci,

W 2017 r. sąd skierował do placówki Domy dla Dzieci w Otwocku 13 dzieci,

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów nie zostało umieszczone żadne dziecko pochodzące z terenu Powiatu Otwockiego, gdyż liczba miejsc w placówkach Powiatu Otwockiego jest dostosowana do naszych potrzeb.

Przyczyny umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej - stan na dzień 31.12.2017 r.

Przyczyny	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	
	Typu socjalizacyjnego	Typu rodzinnego
Dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej na skutek:	40	7
Sieroctwa	0	0
Pólsieroctwa	0	
Uzależnienie rodziców	31	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	1	2
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	1	2
Pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców	1	0
Długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	7	0
Dziecko cudzoziemskie	0	0

Wiek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej: stan na dzień 31.12.2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	
	Typu socjalizacyjnego	Typu rodzinnego
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	40	7
poniżej 1 roku	0	0
od roku 1 do 3 lat	4	3
4 – 6 lat	3	0
7 – 13 lat	18	3
14 – 17 lat	13	1
18 – 24 lat	2	0

Okres przebywania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej: stan na dzień 31.12.2017 r.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych								
Lp.	Typ placówki	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
1.	socjalizacyjne	40	8	3	1	7	13	15
2.	rodzinne	7	5	3	1	7	13	11

Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych mają umożliwiony bezpośredni kontakt z rodzicami biologicznymi na terenie placówki lub kontakt telefoniczny. Rodziny biologiczne w miarę możliwości biorą również udział w organizowanych uroczystościach. Wychowankowie w placówkach są przygotowani przez wychowawców, specjalistów do usamodzielnienia się poprzez włączenie ich we wszystkie codzienne domowe i gospodarcze czynności, przeprowadzanie treningu ekonomicznego czy planowanie dalszej drogi życiowej.

Rodzinny Dom Dziecka

Na terenie Powiatu Otwockiego w okresie sprawozdawczym funkcjonowała 1 placówka opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego: Rodzinny Dom Dziecka w Podbieli.

Placówka dysponowała 8 miejscami.

Na dzień 31.12.2017 r. w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego przebywało 8 dzieci.

W 2017 r. do Rodzinnego Domu Dziecka w Podbieli zostało przyjętych 3 dzieci.

W 2017 r. 3 dzieci opuściło placówkę rodzinną , w tym: 2 powróciło pod opiekę rodziców, 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie adopcyjnej .

Powiat Otwocki posiadał zezwolenie na prowadzenie ww. placówek opiekuńczo – wychowawczych na czas nieokreślony.

Organizacja systemu pieczy zastępczej musi przede wszystkim uwzględniać założenia Ustawy, zgodnie z którymi od 1 stycznia 2021 roku dzieci poniżej 10 roku życia mogą być umieszczane wyłącznie w rodzinnych formach pieczy.

Obszary problemowe w pieczy instytucjonalnej – wnioski.

- Znaczna liczba dzieci i młodzieży umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej wykazuje zaburzenia zachowania i emocji oraz jest zagrożona demoralizacją.

Wniosek:

Konieczne jest dostosowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej do skali i rodzaju problemów dzieci przebywających w pieczy.

Konieczne jest podejmowanie działań służących mających na celu podnoszenie kompetencji zawodowych osób pracujących z dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej

Usamodzielnienie to długotrwały proces wychowawczy, który wprowadza osobę usamodzielnianą do podjęcia samodzielnego, dojrzałego życia i integracji ze środowiskiem lokalnym. Proces usamodzielnienia rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą od złożenia wniosku o wyznaczenie opiekuna programu usamodzielnienia i w zależności od sytuacji życiowej wychowanka, może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia.

Rodzaje pomocy dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Osoba usamodzielniana zostaje objęta pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną (udzielanie porad, kierowanie do odpowiednich instytucji, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, pomoc w pisaniu podań,

wspieranie w kontaktach z rodziną i środowiskiem lokalnym, motywowanie do kontynuowania nauki i podnoszenia kwalifikacji) a także:

- pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki;
- jednorazową pomocą pieniężną na usamodzielnienie;
- pomocą rzeczową na zagospodarowanie;
- pomocą w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych - ten rodzaj pomocy polega na umożliwieniu zamieszkania w mieszkaniu chronionym, poparcie wniosku o przydział mieszkania z zasobów gminy, pomoc w zamieszkaniu w internacie;
- pomocą w uzyskaniu zatrudnienia - ten rodzaj pomocy polega na wspieraniu wychowanka w zdobyciu kwalifikacji zawodowych, uzyskaniu odpowiedniego wykształcenia zgodnie z możliwościami i dążeniami, zachęcaniu do udziału w szkoleniach aktywujących;
- motywowaniu do poszukiwania pracy, pomocy w załatwieniu spraw formalno-prawnych dotyczących podjęcia zatrudnienia, pomocy i doradzaniu jak należy przygotować dokumenty aplikacyjne, w jaki sposób prowadzić rozmowy z pracodawcą, jak kreować swój wizerunek, jako przyszłego pracownika (autoprezentacja);
- pomocą prawną i psychologiczną.

Organizacja procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej w Powiecie Otwockim

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku jako Organizator Pieczy Zastępczej proces usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych rozpoczyna w momencie osiągnięcia przez dziecko wieku 15 lat.

Procesem usamodzielnienia na dzień 31 grudnia 2017r. było objętych 10 dzieci z rodzin zastępczych z rocznika 2000r. (mających 17 lat), 9 dzieci z rocznika 2001 (16 lat) oraz 7 dzieci z rocznika 2002 (15 lat) oraz 4 dzieci które po osiągnięciu 18 roku życia pozostały w rodzinie zastępczej.

W grupie dzieci 17 lat znajduje się 3 dzieci z rodziny niezawodowej, 7 dzieci z rodziny spokrewnionej.

W grupie dzieci 16 lat znajduje się 2 dzieci z rodziny niezawodowej, 7 dzieci z rodziny spokrewnionej.

W grupie dzieci 15 lat znajduje się 5 dzieci z rodziny niezawodowej, 2 dzieci z rodziny spokrewnionej.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. w oparciu o przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej pomocą i wsparciem zostało objętych 44 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pochodzących z Powiatu Otwockiego.

W 2017 r. znaczna liczba pełnoletnich wychowanków w szczególności placówek opiekuńczo-wychowawczych zrezygnowała z nauki i zdecydowała się usamodzielnąć. Najczęściej było podyktowane to chęcią podjęcia pracy poza granicami kraju lub skreśleniem z listy uczniów danej szkoły oraz brakiem chęci dalszej nauki.

Obszary problemowe usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej-wnioski.

- Aspiracje edukacyjne osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych są wyższe niż opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze. Wychowankowie rodzin zastępczych chętniej kontynuują naukę na uczelniach wyższych.
- Trudna sytuacja mieszkaniowa osób opuszczających pieczę zastępczą. Wychowankowie rodzin zastępczych i placówki opiekuńczo-wychowawczej wynajmują lokale na wolnym rynku, mieszkają u znajomych lub dalszej rodziny. Należy jednak zasygnalizować, że wychowankowie rodzin zastępczych są zazwyczaj w lepszej sytuacji niż osoby opuszczające placówki opiekuńczo – wychowawcze, gdyż często figurują w umowie najmu jako osoby uprawnione do zamieszkiwania w lokalu.

Wniosek:

Działania prowadzone w obszarze usamodzielnienia muszą uwzględniać niskie aspiracje edukacyjne oraz niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. W związku z tym, że osobą kluczową w procesie usamodzielnienia jest opiekun usamodzielnienia, należy podjąć działania zmierzające do lepszego przygotowania opiekunów do pełnienia tej funkcji.

***Założenia Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie
Otwockim na lata 2018 - 2020***

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej zawiera kompleksowy system wsparcia dla rodzin zastępczych, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz pełnoletnich wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą.

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Otwockiego na lata 2018 – 2020 jest stworzenie spójnego i skutecznego systemu pieczy zastępczej ze szczególnym nastawieniem na tworzenie i rozwój rodzinnych form.

W oparciu o cel główny wyznaczono *cele szczegółowe*:

- rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej;
- wsparcie dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą;
- rozbudowanie usług w zakresie pomocy specjalistycznej;
- doskonalenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- wsparcie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej;
- powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej lub wdrażanie procesu przysposobienia.

Poniższa tabela przedstawia cele szczegółowe, kierunki działań, sposób realizacji oraz oczekiwane rezultaty:

Cele szczegółowe	Działania	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty
Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej;	Wspieranie działań na rzecz powstawania profesjonalnych form rodzinnej pieczy zastępczej w tym rodzin zastępczych zawodowych	Promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez ulotki, plakaty artykuły w prasie lokalnej przybliżające idee rodzinnej pieczy zastępczej, informacje na stronie internetowej	Wzrost liczby chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości i znaczenia rodziny zastępczej
	Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego	Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i rodziny zastępcze zawodowe	Zwiększenie liczby kandydatów gotowych pełnić funkcję rodziny zastępczej
		Zgłaszanie do ośrodka dzieci z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania rodzin adopcyjnych	Wzrost liczby dzieci które w związku z uregulowaną sytuacją prawną zostaną przysposobione
Wsparcie dla osób sprawujących	Zbudowanie zintegrowanego	Tworzenie sieci rodzin zastępczych	Powstanie spójnego systemu wsparcia dla

rodzinna pieczę zastępczą,	systemu pomocy na rzecz dziecka pozbawionego właściwej opieki i wychowania z uwzględnieniem rozwoju pieczy zastępczej Zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia dla osób sprawujących pieczę zastępczą oraz dzieci w nich umieszczonych; Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących rodzina zastępcza oraz umieszczonymi w niej dziećmi z dziećmi	zawodowych Prowadzenie zespołów do spraw rodzinnej pieczy zastępczej w celu sporządzenia diagnozy dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz opracowanie plany pomocy i wsparcia zarówno dla dziecka jak i dla rodziny zastępczej Zapewnienie pomocy i wsparcia specjalistów – pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna. mediator, terapeuta. Stale wsparcie i opieka koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej Wdrażanie działań na rzecz harmonijnego rozwoju dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej Wdrażanie systemu cyklicznych szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych Zapobieganie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych	dzieci i rodzin zastępczych Udoskonalenie systemu pomocy do specyficznych potrzeb dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz pomoc rodzinom zastępczym Zmniejszenie liczby dzieci zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej Zwiększenie kompetencji oraz wzrost umiejętności wychowawczych rodzin zastępczych Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych zagrożonych
-----------------------------------	---	--	---

		Tworzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	wypaleniem zawodowym Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych rezygnujących z pełnienia funkcji rodziny zastępczej
Doskonalenie usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej	Utrzymanie standardu usług zgodnie z obowiązującymi przepisami Zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia dla dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej; Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z dziećmi i ich rodzicami	Zabezpieczenie miejsc dla dzieci w instytucjonalnej pieczy pochodzących z terenu Powiatu Otwockiego Wdrażanie działań na rzecz harmonijnego rozwoju dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej poprzez stałe wsparcie i pomoc specjalistyczną- psycholog, terapeuta, pedagog, psychiatra Szkolenie pracowników w zakresie wprowadzania nowoczesnych i specjalistycznych form pracy z dzieckiem i rodziną Podejmowanie wspólnych działań na rzecz dziecka i rodziny Praca z rodzicami dzieci umieszczonymi w instytucjonalnej pieczy zastępczej na rzecz powrotu	Placówka zabezpiecza bieżące potrzeby dzieci pozbawionych opieki rodzica, które zostały zakwalifikowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej Zmniejszenie liczby dzieci zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami Wdrażanie dobrych rozwiązań i umiejętności wśród kadry współpracującej w obszarze pomocy dziecku i rodzinie Wprowadzenie wspólnych systemów, procedur współpracy i działania Rodzic biologiczny utrzymuje bliski kontakt w dzieckiem

		dziecka pod ich opiekę	
Wsparcie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	Działania na rzecz skutecznego systemu pomocy dla osób usamodzielnionych	Wprowadzanie programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą Tworzenie indywidualnych programów usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, monitorowanie ich realizacji, korekta i dostosowanie do aktualnych potrzeb Wdrażanie programów psychoedukacyjnych skierowanych do pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej Szkolenia i grupy wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej Pomoc i wsparcie w uzyskaniu zatrudnienia i mieszkania z zasobów gminy dla wychowanków pieczy zastępczej	Zwiększenie liczby wychowanków pieczy zastępczej kontynuujących naukę Podniesienie aspiracji wśród młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą Zwiększenie atrakcyjności wsparcia dla wychowanków dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb Nabywanie umiejętności życiowych i usamodzielnienie się.
Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej	Inicjowanie działań na rzecz ograniczenia pobytu dzieci w	Pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej	Wzrost liczby dzieci powracających pod opiekę rodzica lub

lub wdrażanie procesu przysposobienia.	pieczy zastępczej	dziecka Stały monitoring sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie Ścisła współpraca z pracownikami OPS, kuratorami, sądem i innymi instytucjami na rzecz dziecka i rodziny Wypracowanie wspólnego systemu pracy z rodziną biologiczną dziecka przy zaangażowaniu wszystkich instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny Podejmowanie działań na rzecz więzi rodzinnych dziecka z rodzicami Praca z rodzicami dzieci umieszczonymi w pieczy zastępczej w celu wprowadzenia nowego poprawnego modelu funkcjonowania społecznego, który pozwoli na powrót dzieci do rodziny naturalnej Wsparcie specjalistyczne/ szkolenia dla rodziców biologicznych w podnoszeniu umiejętności opiekuńczo wychowawczych	kierowanych do przysposobienia Skrócenie pobytu dziecka w pieczy zastępczej Poszerzenie oferty wsparcia i pomocy dla rodziców biologicznych chcących podjąć prace na rzecz powrotu dziecka pod ich opiekę.
--	-------------------	--	---

--	--	--	--

Limit Rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018 – 2020

Zgodnie z art. 180 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza się obowiązek zaplanowania i określenia corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych. Zgodnie z ustawą z rodziną niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Ustawodawca dopuszcza również sytuację gdy rodzina zastępcza niezawodowa spełnia warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i posiada pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Wówczas starosta może zawrzeć, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Poniżej, limit rodzin zastępczych zawodowych dla potrzeb Powiatu Otwockiego

- 2018 r. – 1 rodzina zastępcza zawodowa
- 2019 r. - 1 rodzina zastępcza zawodowa
- 2020 r. - 1 rodzina zastępcza zawodowa

Źródło finansowania programu

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Otwockiego na lata 2018 – 2020 będzie finansowany ze środków budżetu Powiatu Otwockiego oraz budżetów gmin z terenu Powiatu Otwockiego, budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych, budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych, funduszy europejskich oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Odbiorcy programu

Program skierowany jest bezpośrednio do osób i rodzin, w szczególności:

- kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych i rodzin zastępczych niezawodowych
- rodzin zastępczych
- dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

- kadry placówek opiekuńczo – wychowawczy

Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem i koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku w partnerstwie i współpracy z:

- rodzinami zastępczymi
- placówkami opiekuńczo – wychowawczymi
- pełnoletnimi wychowankami pieczy zastępczej
- ośrodkami pomocy społecznej
- sądami
- kuratorami sądowymi i społecznymi
- poradnią psychologiczno - pedagogiczną
- ośrodkiem adopcyjnym
- placówkami oświatowymi
- policją
- organizacjami pozarządowymi
- podmioty lecznicze
- innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

Monitoring i ewolucja programu

Monitoring Projektu będzie polegał na bieżącej analizie realizowanych zadań dokonanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku w celu oceny stopnia osiągniętych celów. Wskaźniki realizacji zadań mają charakter jakościowy i bezpośrednio odnoszą się oczekiwanych rezultatów zadań. Monitorowaniu podlegają wszystkie zadania zawarte w niniejszym programie. Prowadzony monitoring dostarczy potrzebnych informacji na potrzeby planowania Programu na kolejne lata.

Wskaźnikami realizacji programu będą następujące dane:

- ilość kandydatów na rodzinę zastępczą
- ilość specjalistycznych porad udzielonych rodzinom zastępczym, rodzicom biologicznym
- ilość specjalistycznej pomocy dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów dla rodzin zastępczych
- ilość utworzonych rodzin zastępczych
- liczba działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego

- liczba szkoleń /warsztatów dla kadry zajmującej się pieczą zastępczą w Powiecie Otwockim
 - liczba przeprowadzonych szkoleń/warsztatów dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
 - liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową
- Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku do dnia 31.03.2020 r. przedstawi Radzie Powiatu w Otwocku sprawozdanie merytoryczne z realizacji niniejszego Programu.

Przewodniczący Rady
Dariusz Grajda